

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 85.

29. Lipca 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

C. K. Rząd krajowy ogłosił następujący
O k ó l n i k.

Względem uwolnienia poddanych Królestwa Pol-
skiego od płacenia taxy od wywozu majątku w
C. K. krajach Austriackich.

W skutek Dekretu wysokięj Kancellaryi na-
dwornej z d. 3. Czerwca r. b. do liczby 16457
a dodatkowo do Okólnika z d. 24. Listopada 1824
do liczby 66943 powszechnie ogłasza się, że na
mocy deklaracyi Ministeryalnych wymienionych
między C. K. Posłem na Dworze Petersburgskim
i C. K. Rossyjskim Sekretarzem Stanu w sprawach
zewnętrznych, uwolnienie od opłaty taxy monar-
chicznęj od wywozu majątku obustronnych pod-
danych, także i na Królestwo Polskie rozciągnio-
ne, i termin od d. 16/4. Kwietnia r. b. iako dnia
podpisania powyżęj rzeczonych deklaracyi urzęd-
owych z tym dodatkiem dokładnie ustanowiony
został, że moc zniesienia tęj opłaty na korzyść
obustronnych poddanych nie tylko na wszystkie
następne, ale i na owe wypadki rozciąga się,
gdzie do d. 4. Kwietnia stylu dawnego, czyli d.
16. Kwietnia nowego stylu 1825 roku, iako dnia
podpisu ponienionych i zamienionych deklaracyi
pobór tęj opłaty, rzeczywiście i ostatecznie ie-
szcze nie nastąpił.

(Podpisy.)

— Z Wiednia d. 14. Lipca. —

NN. Cesarstwo wyjechał w d. 4. Lipca w
towarzystwie Arcy-Xięcia Franciszka Karola i jego
dostojnęj Małżonki, przy błogosławieństwie mie-
szkańców Bergamo do Brescia.

W Brescia, gdzie najświeższe Osoby o go-
dzinie 10 1/2 przed południem przybyły, przyjęte
zostały przy wniściu do pałacu Hrabiego Silvio
Martinengo, na mieszkanie dla siebie przeznaczono-
go od Władz duchodnych, cywilnych i wojsko-
wych. Po południu o godz. 5 wspomniane Wła-
dze otrzymały wstęp na pokój N. Pana, iakoteż
Arcy-Xięcia Franciszka Karola. Wieczorem oświe-
cono miasta.

W d. 18. Lipca przybył tu Jego Cesarzowi-
owska: Mość Arcy-Xięże Rudolf, Kardynał i Ar-

cybiskup Ołomuniecki, w pożądanem zdrowiu i
wysiadł w C. K. Zamku.

Ziechał tu także wczoraj Xiążę Beja z po-
droży przedsięwzięty do Galicyi, Ziemi Siedmio-
grodzkiej i Węgier.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hiszpańska.

Pismo: Argus Buenos-Ayreski do dnia 23go
Marca dochodzące, donosi, że Kongres Jeneral-
ny Zjednoczonych Prowincyj la Plata pracuje
wciąż gorliwie i zgodnie. Wybór Reprezentan-
tów do Władzy ustawodawczęj ukończony. Za
Kandydatami Rządowymi przychylnych było 3799
głosów, a za Kandydatami Oppozycyi tylko 115.
W prowincyi Entre-Rios czyniono wielkie przygo-
towania przeciwko napadowi, iakiby raptownie mógł
nastąpić przez woyska Brazylijskie zebrane w Mon-
tevideo i w sąsiedztwie tegoż miasta.

Konstytucya prowincyi Salvador, iednego
z Państw Związkowych Ameryki Centralnęj, ogła-
sza religią Katolicką za panującą, i zabrania wy-
konywania każdego innego obrządku.

Gazety Panamskie do d. 3. Kwietnia b. r.
zawierają szczegóły pierwszego posiedzenia Kon-
gressu Peruwiańskiego. Bolivar na nowo wymó-
wił się od dyktatury. Nie chce on inaczęj tylko
iako żołnierz pozostać w Peru, i to dopóty, pó-
ki się nie podda Callao. Woyska Rzeczpospolity
osadzily Cusco.

Wielka Brytaniia i Irlandyia.

Hrabia Harrowby zdał w Izbie Parów sprawę
Kommissyi, której poruczono rozpoznać te-
raźniejszy stan Irlandyi. Lord Darnley powtórzył,
że iedyny środek ku utrzymaniu spokojności Ir-
landyi iest emancypacyia. — Na posiedzeniu Izby
Niższęj z tegoż samego dnia powiedział P. Kan-
ning przyczynę, dla której Poseł Buenos-Ayreski
nie był u Dworu przedstawiony, ponieważ listy
iego wierzytelne mianują go Posłem we Francyi
i Anglii podczas, gdy Angliia musi mieć sama
u siebie Posła. Skoro temu będzie zaradzono, ta-
komy będzie przedstawiony.

Zbudowana niedawno nowa fregata w Mil-
fort ma niebawem wypłynąć z Plymouth. Zwy-
czajem dotąd było nowo budowane okręty trzy-

mać kilka miesięcy w porcie, aby przez to nabyły własności opierania się wodzie morskiej. Ta razą chcą przeciwnie doświadczać, nie tylko, aby doświadczyć, czyli owe zdanie jest gruntowne, lecz, czyli okręty spuszczone bezpośrednio w morze są równie trwałe, jak owe, co długo w porcie stały. Korzyści tego odkrycia są ważne, szczególniej podczas wojny, kiedy często jest potrzeba nagłego okrętów uzbrajania.

Hrabia Chatam przybył do Portsmouth.

Francya.

Wszyscy zwyczajni i nadzwyczajni Posłowie obcych Monarchów, którzy byli obecni Koronacy, otrzymali po złotym medalu Koronacy, z napisem imienia odbierającego.

Na ostatniem posiedzeniu Akademii umiejętności czytał lekarz Costa ważną rozprawę o żółtej gorączce. Twierdził on, że nie jest zaraźliwa; lekarze Lassis i Laserre wspierali go. Przywiodłszy różne powody na poparcie swojego zdania, żądał, aby Minister Spraw Wewnętrznych rozkazał przywieść do Francyi suknie po umarłych na żółtą gorączkę w Antillach, gdzie zawsze panuje, zapakowawszy je szczelnie w zamkniętych naczyniach. Tu niechaj zupełnie zdrowi ludzie noszą te suknie 40 dni, a Kommissya złożona z lekarzy wierzących w zarażenie się, niechaj nad tem czuwa. Jeśliby się tę, na pozor niebezpieczną probie, nikt poddać nie chciał, gotów on to uczynić iak i jego towarzysze.

W Thuir (w Departamencie Wschodnich Pireneów) urządzają teraz papiernię, która według nowego postępowania chemicznego wydawać będzie papier ze słomy.

Zjednoczone Niderlandy.

Xiążę Fryderyk ze swoją Małżonką odprawił w d. 6. Lipca uroczysty wjazd do Bruxelli.

Prussy.

Pod-Dyrektor Reńsko-Zachodnio-Indyjskiego towarzystwa w Elberfeld, P. Becher, wydał odezwę do utworzenia towarzystwa na akcyje dla okazania wartości Niemieckich produktów natury, mianowicie mąki. Przy nadziei błogich żniw i tego roku potrzeba koniecznie pamiętać na zbywanie produktów za granicę. Towarzystwo Reńsko-Zachodnio-Indyjskie posłało już kilka razy Niemiecką pszenicę do Buenos-Ayres i Hayti, gdzie jest pożądana. Transport taki musi być w znacznej ilości, iesli ma mieć wpływ. Przekłada on utworzyć najprzód towarzystwo z kapitałem 100,000 talerów, akcyja po 100. Kierowanie przedsiębiorstwem przyjmie na siebie towarzystwo Reńsko-Zachodnio-Indyjskie, którego Członki oświadczyli

się już po części za wzięciem akcyj. Spodziewa się, że połowa akcyj ieszcze tego lata powinna być rozebrana. Wtedy przed skończeniem się żeglugi można będzie posłać pięć okrętów z mąką do pięciu różnych punktów, a na wiosnę, kiedy druga połowa akcyj będzie rozebrana, pójdzie znowu drugi oddział z pięciu okrętów. Te dziesięć okrętów mogą wyprowadzić przynajmniej 30,000 cetnarów mąki, zatem 40 do 50,000 korcy pszenicy. Z resztą jest to początek przedsiębiorstwa, które dalej musi być posunione; mianowicie potrzeba skupować pszenicę w całych Niemczech do składów, kiedy tania, aby była na ten czas, kiedy droga. Posyłki do Ameryki południowej dowiodły, że mąka Niemiecka należycie urzędzona, nawet wpływowi długiej morskiej podróży i rozmaitego klimatu oprzeć się może; ztąd tem mniej nie należy wątpić, że złożona w suchych składach długo się utrzyma.

Rossyia.

W nocy na d. 25. Czerwca powiła szczęśliwie W. Xiężna Alexandra Fedorowna Xiężniczka, która otrzymała imię Alexandry. W skutek tego zdarzenia wieczorem oświecono Petersburg. Wieczorem dnia tego zjechał Cesarz w pożądanym zdrowiu.

Wiadomości z Petersburga z d. 21. Czerwca donoszą: »N. Cesarz zaraz po przybyciu odbędzie wielki przegląd wojska, na który ściągniemy zostanie cały korpus gwardyi i inne pułki okolicy Stolicy rozłożone. Poczem korpus gwardyi stanie obozem pod Krasnym Sefem, wielkie dobra Koronne 36 wiorstw od Petersburga, i pozostanie tam do pierwszych dni Sierpnia dla wykonywania wielkich obrotów.

Turcyia.

Dostrzegacz Austriacki z d. 20. Lipca zawiera:

»Najnowsze doniesienia z Konstantynopola z d. 25. Czerwca potwierdzają udzielone już przez nas z d. 9. t. m. wiadomości (zobacz Nr. 82. G. nasz.) o korzyściach, które Ibrahim Basza w d. 1. Czerwca odniósł nad powstańcami oszańcowanymi w mocnym stanowisku gorzystem (Turcy zowią je Mainaki - Tag) 4 do 5 mil niemieckich w stronie północnej od Modon. Bulletin w tym mierze, zwyczajem Turków bardzo krótko ułożony i w d. 23. t. m. w Stolicy ogłoszony, któremu towarzyszyły znaki zwycięstwa na bramie Scaramanga, tak opiewa: »Wielkorządca Morei i Naczelný Wódz wojsk Tureckich na półwyspie, Ibrahim Basza, stanawszy obozem pod Scaramanga, 8 godzin wewnątrz kraju od Modon, i kazawszy ze wzgorza Condowina otoczył górę Mainaki, uderzył ze swoim wojskiem na

powstańców na górze wspomnionéj oszańcowanych, w skutek czego buntownicy po dwugodzinnej silnej ułarczce zmuszeni byli uciec na górę Zirve. Baterie z kamienia wzniesione, gdzie się byli oszańcowali, otoczone przez wojska Turckie po uporczywej bitwie zostały zdobyte, a buntownicy wszyscy wytepieni.«

»Aby terazniejszą kampanią czynnie popierać, na wszystkich miejscach z wielką gorliwością czynią uzbraiania. Z Konstantynopola miało znowu wyruszyć do wojska Seraskiera Rumelii kilka kompanii artylerzystów, równie wysłano także znaczną ilość pieniędzy i amunicji. W Kandy było 4,000 ludzi, którzy mieli być do Morei przewiezieni, a liczbę wojska w Alexandrii, mającego wsiąść na okręty, to jest, jazdy i piechoty, podają na 14,000 ludzi.«

»Oprócz słabości W. Wezyra, która mu nawet niebezpieczeństwem życia groziła, i złożenie Bostandszy Baszy, mało ważnego zawierają doniesienia Konstantynopolańskie z owego dnia.«

»Nowy Królewsko-Sardyński Posel, Margrabia Gropallo, jeszcze przed słabością W. Wezyra miał u niego uroczyste w d. 18. t. m. posłuchanie, na którym oddał mu listy swojego Dworu i Ministeryum, przy zwyczajnych obrzędach na posłuchaniu Ministrów innych wielkich Dworów. Za szczególną rzecz ze strony Ministeryum Turckiego uważają, że małżonka Posła, i jej córkom i niektórym Damom i jej orszaku naznaczono miejsca w sali posłuchań, aby uroczystości tej wygodnie przypatrywać się mogły.«

»Były sprawujący interessa Hiszpańskie, P. Perez, wyjechał w d. 24. Czerwca przez Warnę do Bukarestu, żądaj uda się przez Wiedeń do Berlina na nowe miejsce swojego przeznaczenia. Nowemu Król: Niderlandzkemu Posłowi, P. Van Zuylen, którego przybycia niebawem spodziewają się, wysłano do Dardanellów Mihmandara, czyli Kommissarza, dla przeprowadzenia go.«

W Adrianopolu był wielki pożar, który pustosząc szczególnie dzielnicę kupiecką miał wielkie poczynić szkody. W Konstantynopolu już dawno niebyło ognia iakoteż powietrza.

Względem rezultatów uderzenia Greków na flotę Kapudana Baszy, płynącą przez Archipelag, z d. 1. na 2. Czerwca między przylądkiem d'Oro (w Negropencie) i wyspą Andros, o którym doniesienia z Konstantynopola z d. 10. Czerwca już namieniliśmy, (porównaj Dostrz. Austr. z d. 2. t. 111. w Nrze 77 gazety naszej) otrzymano w Smyrnie za przybyciem Angielskiej fregaty Cambrian pod Kapitanem Hamiltonem przybywającej z tamecznego morza, następujące bliższe szczegóły:

Oddział okrętów Greckich, pod dowództwem

Kontra-Admirała Sachhuri, uważał w niejakim odaleniu flotę Kapudana Baszy, która w d. 26. Maia z Dardanellów na Archipelag wypłynęła a składająca się zaś z 3 fregat, 9 korwet, i wiele innych wojennych i przewozowych okrętów razem w liczbie 50. Gdy okręty Turckie wpłynęły do wąskiego kanału między przylądkiem d'Oro a wyspą Andros, Grecy korzystając z pomyślnego wiatru wysłali kilka swoich branderów, z tych jeden spalił fregatę, która na kilka godzin wprzód przez burzę już swe maszty była utraciła, a drugi korwetę. Druga korweta, przez kilka okrętów Greckich ścigana, osiadła na mieliznie przy brzegach wyspy Syra, atoli takową, wysadziwszy Kapitan teyże osadę na ląd, spalił, by się nie dostała w zdobycy nieprzyjacielowi. Podczas zamieszania między flotą Turcką przez brandery uczynionego wzięli także Grecy sześć okrętów przewozowych. Kapudan Basza zebrawszy potem rozproszone podczas potyczki okręty, popłynął do Suda, gdzie nie mając już więcey przeszkody od Greckiej Marynarki zwinął tamże w nocy z d. 4. na 5. Czerwca.*)

Wyimki z Gazet Greckich.

Odebraliśmy Gazety Hydryockiej (Przyjaciela Ustaw) tylko jeden nowy Numer 117, z d. 27. Maia (n. s.) Zawiera ón następujące krótkie doniesienie o poddaniu się Nawarynu. »Dzisiaj wieczorem dowiadujemy się z Napoli, że twierdza Nawaryn, dla braku żywności, a szczególniey wody, poddała się przez kapitulacją nieprzyjacielowi.«

Daléj wspomniona gazeta mówi o przybyciu Prezydenta Konduryotego do Hydry (na początku tegorocznej kampanii wraz naczelnym Wodzem siły lądowej i morskiej Greków mianowanego) w wyrazach następujących: »Zeszłego Wtorku d. 24. wieczorem przybył tu dostojny Prezydent Dyrektoryum, G. Konduryotti; stan jego zdrowia zniewolił go z wielką onegoż niechęcią opuścić na iakiś czas Napoli.

*) Grecka Kronika N 44. z d. 15. Czerwca, głosi to zdarzenie iako wielkie i nie dowrażenia zwycięstwo. (μεγαλην και ανεφραστον νικην) i miejsce działania przenosi na przylądek Sunium (dzisiaj przylądek Colonna), koncząc go południową Attyki. Ze stu okrętów, floty nieprzyjacielskiej uszło dnia tego zguby tylko 27! — Wiemy, że Grecy w terazniejszym położeniu swoim chwytają się podobnej przesady, iako sposobu chwilowego zaspokoienia, które obce gazety zaraz błędnie za dobrą monetę, rozszerzają; nam zaś niechaj będzie wolno uważać za pewniejsze doniesienie Kapitana Hamiltona.

Względem zdobycia Salony przez Turków**) zawiera gazeta Hydryocka następujące doniesienie udzielone przez pewnego człowieka, który w d. 23. Maia przybył z Athen do Hydry:

Nieprzyjaciele, częścią od wojska Messolongę oblegającego, częścią z zamków nakoniec z Lepantu pod dowództwem Jusaffa Baszy z Seres, nie zwyciężającymi drogami i ścieżkami wyruszyli przeciwko Salonie i dla tego nie wiedzieli o nich Jenerał Goura i inni.

Nako Panuria, posłany w 300 ludzi zajął stanowisko Pente Ornea (pięć kur) zanim tam doszedł napotkał Turków i nie mógł ich w otwartym palu wstrzymać; wielu z naszych walcząc, mężnie poległo, a tak nieprzyjaciele zmusiwszy to wojsko do ucieczki, posunęli się ku Salonie, które mieszkańcy nieprzygotowani na ich naderzenie, puciekali, i gdyby na szczęście nie był tam nadejść Jenerał Goura byłoby zginęło wiele kobiet i dzieci. A że nie miał tam całego korpu-

sa zmuszony był cofnąć się dla zebrania wszystkich swoich wojowników.

Saliotowie poszli byli do Desina, a widząc niebezpieczeństwo, że nieprzyjaciel mógł zabrać zapasy wojenne i żywność wojska, złożone w porcie Salony, podłożyli ogień spalili je i stoją teraz w Desinie. Jenerałowie Grissioti, Dyowunioti i Wiece-Jenerał Loha, zamknęli się w umocnionym klasztorze »Prorok Eliasza,« dawniej przez nieprzyjaciela raz spalonym, i ciągle się z nim mężnie ucierają. Jenerał Goura zaś zbiera swoje wojska i spieszy im na pomoc.

Turcy wniściami swoich do Salony osmiełeni i wzmacnieni, iak słyhać z Trihora, wyszli z Egripo (Negropontu) i przeciągają Beocycią, zagrażając także Attyce.

Atencyżkowie czują boleśnie to niebezpieczeństwo z dwóch przyczyn, pierwsza, że jeszcze swoich zbóż nie zebrali, i widzą się być pozbawieni żywności, powtóre, ponieważ ich współobywatel Goura, który już przez lat trzy w takich przypadkach był dla nich wzorem męstwa, gdzie indziej walczy za oyczyznę.

Ztém wszystkiém Atencyżcy zebrali się w d. 22. t. m. i przesłali o swoim położeniu bezpośrednio Rządowi, doniesienie (i prośbę) aby ich iak się spodziewamy niebawem w amunicyą i żywność zaopatrzył.

Uchwalili oni dobrowolnie, zyspać cokolwiek zboża do publicznego składu, dla zaopatrzenia mieszkańców okolic potrzebnych, aby mogli być w gotowości spotykać się z nieprzyjacielem. Potych wszystkich oywowskich środkach Atencyżków, zastąpią swoją oyczyznę starożytnem męstwem i cnotą.

Nakoniec w Przyjacielu ustaw z d. 27. Maia jest następujący Artykuł z Napoli di Romana z d. 25. wspomnionego miesiąca: W d. 22. t. m. obchodzone tu świetne zwycięstwo naszej floty w d. 12. Maia pod Modon odniesione. Uroczystość obchodzoną była z przyzwonitem porządkiem, i P. Nic. Chrysogelos, szacowny Współczłonek Senatu miał mowę stosowną do stanu rzeczy. Oddając cześć poległym na wyspie Sphacteria (Sphagia) ganil obojętność i niezgody, które iedynie były przyczyną pomysłności nieprzyjaciela pod Nawarynem; i podczas gdy wychwałł czyny marynarcki stawil wojsku Moreyskiemu niebezpieczeństwo przed oczy. Ten gorliwy patriota zagrzewał mocno do zgody, patriotyizmu, szlachetnego współubieganiu się, i żądzy nabycia sławy.

**) Porównaj Dostrz. Austr. z d. 2. i 7. Lipca (w Nch 77 i 81 gazety naszey). — Trycistyński Korrespondent gazety powszechny, zapownia w liście swoim z d. 1. Lipca, że Jenerał Goura zdobył znowu Salone w d. 8. Czerwca wskutek krwawej klęski Turków w bliskości tego miasta. „Wiadomości te, mówi on, miane są w Napoli di Romania, zapewne, i równie potwierdzone w Kronice Greckicy z d. 16. Czerwca w N. 44. w Messolundze wychodzący. — Many Kronikę Grecką wychodzącą dwarazy na tydzień (we Srodę i w Sobotę) własnie aż do N. 44. ze Srody d. 15. (nie 16. Czerwca) ale w teżyż nie znalazliśmy najmniejszych wzmianki o tak ważnem zwycięztwie Jenerała Goury. Jeżeliby nas co w tey mierze wiarygodnego doszło nie zaniedbamy udeilić tego naszym czytelnikom. — Francuzkie Dziennikicynią Dostr. Austr. często sarzuty, że wiadomości tego są przedawnione. Przyczyna tego jest: troskliwość sumiennosc, z iakimi postępujemy przy wyborze i rozpoznawaniu źródeł. Kompozycie, których Dziennik rozpraw, Gwiazda, Konstytucjonista, Kuryier Francuzki i inne gazety tego rodzaju codziennie udzielaia — bez krytyki, związku, zawierające widoczne sprzeczności, napuszone najsmieszniejszymi Anachronizmami — są pewnie łatwą pracą; lecz za wiele mamy uszanowania dla czytelników, abyśmy sobie z nich tak nieprzyzwolita czynili zabawkę. Ze owi Dziennikarze przytem dosyć śmiałyimi są dopuszczać się przy każdej sposobności szyderstwa i obelgi przeciwko Dostr. Austr. jest w istocie ważnem wiadomości. Jeżeli rzucą okiem na szereg artykułów, którymi w ostatnich dwóch miesiącach publiczność zwozdili, nie powiesz im sumienie iak nieprzyjacieli nadymać się swemi wiadomościami, a inne o: iuz wytrzymały probę, ponieważ?